

کدهای هدایتی انبیاء در کنار عدم مطالبه اجر رسالت

نسرین انصاریان

مدرس و پژوهشگر جامعه الزهراء (س)

چکیده:

اهمیت پژوهش این است که دقت در آیاتی که به این امر اشاره می‌کنند می‌رساند که دلسوزی انبیاء برای هدایت مردم به حدی بوده که حتی در کنار جملاتی که انبیاء (س) برای عدم مطالبه اجر بیان می‌کردند نکات هدایتی خاصی وجود دارد که انسان با دست آویز قرار دادن آن کدها می‌تواند مسیر صحیح را انتخاب کند، این تحقیق به دنبال این مسئله است که در کنار بررسی آیاتی که عدم مطالبه اجر رسالت را بیان می‌کنند به کدهای هدایتی هر قوم نیز پرداخته شود.

پیشینه این بحث به صدر اسلام و زمان نزول آیات بر می‌گردد که برخی مفسران در برخورد با آیات مربوطه، دیدگاه خود را پیرامون آن بیان می‌کردند به دلیل اهمیت بحث برخی از مفسران عناوینی را به این مطلب اختصاص داده و در کتابهای تفسیری خود پیرامون این مسئله به تفصیل سخن گفته‌اند از جمله در کتابهای تفسیری «مفاتیح الغیب، ج ۲۷، ص ۵۹۳ و التحرير والتنویر، ج ۱۵، ص ۱۰۶ و التفسیر المنیر، ج ۲، ص ۵۱ و المیزان، ج ۱۸، ص ۴۲ و تفسیر نمونه، ج ۱۵، ص ۱۳۳ و ...» برخی نیز کتاب مستقلی را در این رابطه نوشته‌اند مانند رساله مودت نوشته محمد حسین حسینی تهرانی.

مقاله ای نیز با عنوان «اجر رسالت» در سال ۱۳۸۶ در گنجینه معارف چاپ شده که در آن به بیان دیدگاه‌های علامه طباطبائی پیرامون این مسئله پرداخته شده است.

مقاله دیگری با عنوان «مزد رسالت از زبان رسول اکرم (ص)» توسط هادی دوست محمدی در سال ۱۳۹۵ در مجله کیهان چاپ شده؛ نویسنده ضمن بررسی نقش تاثیر گذار دعوت و تبلیغ بی مزد و اجرت، مودت و اطاعت اهل بیت را به عنوان اجر رسالت آن حضرت تبیین کرده است.

پایان نامه‌ای نیز با عنوان «کارکرد مودت به عنوان اجر رسالت پیامبر (ص)» در سال ۱۳۹۲ توسط محسن نیل فروش زاده نوشته شده که در بخشی از چکیده آن آمده «مودت محبتی است که اثرش در اعماق شخص ظاهر می‌شود و آثار و برکات آن به شخص محب باز می‌گردد و دارای نقشهای مهم و سرنوشت سازی است، از جمله عملکردهای آن این است که انسان را در راه خدا قرار می‌دهد، او را

یکی از مفاهیمی که در اکثر مباحث مسلمانان وجود دارد بحث اجر و ثواب الهی در انجام اعمال است، یکی از شاخه‌های این بحث مطالبه نکردن اجر رسالت از مردم توسط انبیاء (س) است، که در آیاتی به این امر از قول برخی انبیاء (س) اشاره شده، اهمیت بررسی آن آیات از این جهت است که دقت در آن آیات، علاوه بر مطالبه نکردن مزد توسط انبیاء در بردارنده نکاتی ظریف برای هدایت آن قوم است؛ که دستیابی به آن نکات، هم طریق هدایت را به انسان نشان می‌دهد و هم دلسوزی بی نهایت نبی را، به طوری که حتی در بیان جملاتی که معنای ظاهری آنها مطالبه نکردن اجر است در مفهوم آنها نکات ظریف هدایتی برای آن قوم قرار داده شده است؛ این پژوهش با بهره‌مندی از روش تحقیق عقلی و وحیانی به روش گردآوری کتابخانه‌ای و با پردازش توصیفی تحلیلی ضمن تبیین آیات مربوط به بحث از زبان هر یک از انبیاء نکات هدایتی نهفته در آنها نیز بیان و بررسی گردید؛ دست‌آورد پژوهش این شد که در آیاتی که عدم مطالبه اجر توسط انبیاء قبل از نبی اسلام (ص) را بیان می‌کند به نوعی به لغزش قوم آن نبی و علت عدم پذیرش دعوت آن قوم نیز اشاره دارد و آیاتی که عدم مطالبه اجر توسط نبی اسلام (ص) را بیان می‌کند دین اسلام را دینی جهانی و همگانی دانسته و کد هدایتی تا آخر دنیا را برای انسانها مودت و توسل به اهل بیت می‌داند.

واژگان کلیدی: اجر الهی، ثمره عمل الهی، ربوبیت الله، عقلانی بودن هدایت، هدایت یافتگی رسولان، دلسوزی بی نظیر رسول اسلام (ص)، مودت اهل بیت، همگانی بودن دین اسلام، عدم تکلف در پذیرش دین.

۱. مقدمه: گرانبهاترین عمل انجام شده در مورد نوع بشر خدمات پیامبران است؛ آنان با تعالیم عالی و فداکاریهای خود، توانسته‌اند سعادت بشر را در هر دو جهان تأمین نمایند، از آنجائی که انگیزه انجام رسالت، دنیوی نیست اجر آن نیز دنیوی نخواهد بود لذا منطق تمام پیامبران این بوده که در قبال رسالت از مردم اجرای مطالبه نکنند هر چند عدم مطالبه اجر از سوی همه انبیاء (س) بوده ولی در قرآن تنها از زبان برخی از آنان بیان شده است.